

а також налагоджували дружні стосунки, формуючи нові перспективи на майбутнє.

Література:

1. Ільвицька С. В. Розвиток архітектури та природи як єдиної системи / С.В. Ільвицькая, І.А. Поляков // Природничі та технічні науки. - 2014. - № 1112 (78). - С. 443-444.
2. Ільвицька С. В., Зайцева А. П. Трансформація концепції молодіжного простору в сучасному міському середовищі: Державний університет із землеустрою. Москва, 2020. 168-173 с.
3. Корольова Є. Н. Створення громадських просторів — стратегічний пріоритет розвитку малих російських міст / О. М. Корольова, Д. Є. Масько. Регіональний розвиток. Самарський державний економічний університет, 2014. 43-50 с.
4. Надирова Д. А. Багатофункціональні дозвільні комплекси: Котли середини ХІХ-початку ХХ ст: збірник «Звістки Казанського державного архітектурно-будівельного університету». Казань, 2017. 32-41 с.
5. Чапля Т. В. Архітектурний простір — спосіб моделювання людської поведінки: вісник Томського державного університету «Культурологія і мистецтвознавство». Томськ, 2017. 64-77 с.
6. Melissa Lewis. The Space Between: Filling the Urban Void with a Collaborative Space: The Columbian College of Arts and Sciences of the George Washington University. Вашингтон, 2016. 41 с.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВІДКРИТИХ РЕКРЕАЦІЙНИХ ПРОСТОРІВ В ЗАКЛАДАХ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Малік Н. О., аспірантка 1 курсу,
спеціальність 191 «Архітектура та містобудування»

Велігоцька Ю. С., канд. арх., доцент кафедри Архітектури будівель і споруд та дизайну архітектурного середовища, кандидат архітектури

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова.*

На сьогоднішній час заклади охорони здоров'я (ЗОЗ) в Україні знаходяться на стадії реорганізації та реформації. Проблема полягає в тому, що сьогодні вітчизняні медичні заклади не мають сучасних умов для перебування, є застарілими і непривабливими, не відповідають сучасним вимогам. Процес перебування в ЗОЗ є дуже важливим і потребує особливих умов для скорішого оздоровлення так і покращення умов перебування не тільки у внутрішніх просторах цих об'єктів, але і безпосередньо використовуючи прилеглі до них відкриті простори. Дослідження виявили, що дизайн лікарень та прилеглих до них територій є невід'ємною частиною, що прискорює одужання пацієнтів і допомагають персоналу зосередитися на роботі [1, 2, 3]. Останнім часом дизайн та формування відкритих рекреаційних просторів (ВРП) в лікарнях стає важливою складовою медичного середовища за кордоном. Ця увага до

фізичних і психологічних лікувальних ефектів ВРП в лікарнях, надає нові можливості. Таким чином, планування зовнішнього середовища ВРП, яке є невід'ємною частиною медичного комплексу, є відповідною темою для сучасної практики якісної охорони здоров'я.

Останнім часом особлива увага приділяється дослідженням в області планування і проектування лікувальних середовищ [4,5]. Медичні працівники та пацієнти визнають, що ВРП можуть допомогти психологічному і фізичному одужанню пацієнтів [6,7,8], полегшити розслаблення і одужання від розумової втоми осіб, які здійснюють догляд, і персоналу лікарні [9,10].

Люди проводять час в ЗОЗ з різних причин: для отримання медичної допомоги, надання професійних послуг, догляду за пацієнтами та ін. Оскільки ці особи можуть бути співробітниками лікарні, пацієнтами, особами, які здійснюють догляд, або прилеглими мешканцями, вони мають різні мотиви використання ВРП лікарень.

Для того щоб спланувати і побудувати ВРП ЗОЗ, потрібно розпізнати особливості рекреації, бажані для різних груп, щоб простір міг принести користь широкому колу користувачів лікарень.

Для проектування таких відкритих просторів необхідно спочатку знати, які функції рекреації повинні бути включені для ефективного заохочення відвідувань різних груп користувачів. По-друге, які особливості повинні бути пріоритетними на основі їх відносної важливості для різних груп користувачів.

В ЗОЗ користувачі діляться на чотири групи: пацієнти - визначені як одержувачі медичної допомоги; опікуни - це люди, які супроводжують пацієнтів під час їх лікування в лікарні; персонал лікарні; місцеві жителі які живуть в радіусі 500 м навколо лікарні[12]. Оскільки відвідувачі пацієнтів залишаються в лікарні дуже короткий період часу, вони можуть розглядатися окремо.

Функції ВРП можуть надати можливості для оздоровлення, відпочинку, орієнтації, соціальних, малоефективних і енергійних заходів, таких як розмови, спілкування з природою, спорт, споглядання, гра та ін. Отже ВРП ЗОЗ представляє собою сукупність засобів та видів діяльності ЗОЗ, функціональне призначення яких направлене на забезпечення ефективного використання природно-рекреаційних ресурсів (об'єктів, комплексів, територій) для задоволення потреб рекреантів. Рекреаційна функція ЗОЗ має складну будову, що включає різні компоненти та об'єкти. Вона поділяється на рекреаційно-оздоровчу, культурну, функціонально-спеціалізовану, рекреаційно-лікувальну та рекреаційно-побутову функції. Кожна з цих функцій потребує окремого підходу.

Серед природних рекреаційних ресурсів найбільше значення для рекреаційної діяльності ЗОЗ мають ландшафтні, водні та бальнеологічні складові. Ці ресурси вперш за все впливають на розвиток рекреаційних процесів ЗОЗ. Також сюди можна віднести біотичні ресурси (орографічні, лісові та флоро-фауністичні).

Наприклад ландшафтні складові дуже впливають на формування ВРП ЗОЗ. Матеріальні рекреаційні особливості засобів ландшафтного дизайну, такі

як зелені насадження, стежки і ігрові, спортивні майданчики, дають відвідувачам екологічні, естетичні та фізичні підказки для оцінки сумісності між їхніми власними цілями і тим, що може запропонувати довкілля. Наприклад, наявність дерев вказує на можливість контакту з природним середовищем, формування комфортного мікроклімату і напрям руху та зупинки; поява дитячого майданчика дає можливість відпочинку для дітей; і наявність стежки визначає доступ і можливість для піших прогулянок, а також систем орієнтації. Процес визначення сумісності між особистими вимогами і навколишнім середовищем призводить до руху і дії. [6,7,9,].

Якщо розглядати водні складові, то вони відіграють значну роль в організації відпочинку та оздоровлення. Існує надзвичайно широкий спектр рекреаційного використання водних ресурсів (озер, басейнів, річок, водоспадів тощо). При тому, що переважна їх більшість є невід'ємною складовою краєвиду. Водолікування – це використання води з профілактичною і лікувальною метою відноситься до важливих методів оздоровлення.

Бальнеологічні складові є важливим елементами спеціалізованих ЗОЗ, таких як санаторії, профілакторії тощо. До бальнеологічних ресурсів відносяться мінеральні води і грязі та ін. Отже є важливими не тільки оздоровлення, але і формування медичних комплексів в цілому.

Міністерство охорони здоров'я, архітектори та ландшафтні дизайнери повинні знати, які особливості найбільш актуальні, як найкраще розподіляти ресурси та відповідати необхідним потребам для усіх груп користувачів ЗОЗ.

Особливості ВРП ЗОЗ мають різні напрямки їх використання. Особливості використання озеленення та засобів ландшафтного дизайну важливі для різних груп користувачів, з яким може бути пов'язаний фізичний стан пацієнтів. Особливості використання водних та бальнеологічних складових може вказувати на особливі потреби пацієнтів для відпочинку та задоволення контакту з природою. Однак наявність одних складових, що сприяють на пацієнтів, не впливає на опікунів та місцевих жителів і на персонал.

Вивчення цих питань є вкрай важливим і потребує подальших детальних досліджень.

Література:

1. Ulrich R. S. How design impacts wellness. *Healthc. Forum J.* 1992. 25 с.
2. Сулліван В. Ц., Єрюкін Х., Джексон Р., Чанг Ц. Гая зустрічає Асклепія: Створення здорових місць. *Ландск. Містобудівний план*. 2014. 184 с.
3. Chang C. Y., Chen P. K. Human response to window views and indoor plants in the workplace. *HORTSCIENCE*. 2005. 359 с.
4. Маркус Ц. Ц. Зцілення садів у лікарнях. 2007. 272с.
5. Карнея А. Р., Мешканці закладу, що займаються природою та тривалим доглядом: переваги та рекомендації щодо дизайну. *Дж. Хоус. Люди похилого віку*. 2015; 258с.
6. Hartig T., Korpela K., Evans G.W., Gärling T. A measure of restorative quality in environments. *Scan. Hous. Plan. Res.* 1997.194 с.
7. Hartig T., Evans G.W., Jamner L.D., Davis D.S., Gärling T. Tracking restoration in natural and urban field settings. *J. Environ. Psychol.* 2003;23:109–123с.

8. Van den Berg A.E., Hartig T., Staats H. Preference for nature in urbanized societies: Stress, restoration, and the pursuit of sustainability. *J. Soc. Issues.* 2007;63:79–96.
9. Хартіг Т., Манг М., Еванс Г.В. Відновлювальний вплив досвіду природного середовища. 1991;23:3–26
10. Мацуока Р.Х., Каплан Р. Потреби людей у міському ландшафті: аналіз ландшафту та міського планування. *Ландск. Містобудівний план.* 2008;84:7–19с.
11. Шафер С.С., Лі Б., Тернер С. Казка про три стежки Грінвей: Сприйняття користувачів, пов'язане з якістю життя. *Ландск. Містобудівний план.* 2010;49:163–178с.
12. Bravi M., Gasca E. Preferences evaluation with a choice experiment on cultural heritage tourism. *J. Hosp. Mark. Manag.* 2014;23:406–423с.

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МІСТОБУДІВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ В УКРАЇНІ

Нестеренко С. Г., к.т.н., доцент кафедри Земельного адміністрування та геоінформаційних систем

Радзінська Ю. Б., к.т.н., доцент кафедри Земельного адміністрування та геоінформаційних систем

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

Завершення земельної реформи, запровадження ринку землі, децентралізація та дерегуляція земельних відносин, реформа містобудівної галузі, запровадження Національної інфраструктури геопросторових даних та електронних земельних торгів роблять 2021 рік переломним для землевпорядної галузі.

Містобудівна документація стає також землевпорядною та регулює питання планування, забудови та іншого використання територій.

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель» який вносить зміни до Земельного кодексу України й інших законодавчих актів стосовно планування використання земель набрав чинності з 24 липня 2021 року. Він містить нові положення, які необхідно врахувати для розвитку територіальних громад, перш за все – комплексного підходу до розвитку планування їх територій.

Комплексний план просторового розвитку території громади представляє собою як містобудівну документацію місцевого рівня, так і землевпорядну документацію з визначеною планувальною організацією, функціонального призначення території, основних напрямів організації:

- системи громадського обслуговування населення;
- дорожньої мережі;
- інженерно-транспортної інфраструктури;
- інженерної підготовки і благоустрою;
- цивільного захисту території та населення від небезпечних природних і техногенних процесів;